

Physic. text. comm. LV. & seq. & naturaliter, quia sine ipso non potest esse aliquis aliorum motuum: non enim augmentatur aliquid nisi præexistente alteratione, per quam quod prius erat dissimile, convertatur, & fiat simile: neque alteratio potest esse nisi præexistente loci mutatione, quia ad hoc quod fiat alteratio, oportet quod alterans sit magis propinquum alterato nunc quam prius: est etiam perfectio prior, quia motus localis non variat rem secundum aliquid ei inhærens, sed solum secundum aliquid extrinsecum, & propter hoc, est rei jam perfectæ. Secundo, quia etiam inter motus locales est motus circularis prior & tempore, quia solus ipse potest esse perpetuus, ut probatur in VIII. Physic. text. comm. LXXIV. & naturaliter, quia est magis simplex & unus, cum non distinguatur in principium, medium, & finem, sed totus sit quasi medium: & etiam perfectione, quia reflectitur ad principium. Tertio, quia solus motus cæli invenitur semper, regularis & uniformis: in motibus enim naturalibus gravium & levium fit additio velocitatis. Oportet ergo quod motus cæli causa sit omnium aliorum motuum.

7. Adhuc. Sicut se habet immobile simpliciter ad motum simpliciter, ita se habet immobile secundum hunc motum ad motum talem. Id autem quod est immobile simpliciter, est principium omnis motus, ut supra Lib. I. cap. XLII. probatum est. Quod ergo est immobile secundum alterationem, est principium omnis alterationis. Corpora autem cælestia sola inter corporalia sunt inalterabilia: quod demonstrat dispositio eorum, quæ semper eadem invenitur. Est ergo corpus cæleste causa omnis alterationis in his quæ alterantur. Alteratio autem in his inferioribus, est principium omnis motus: nam per alterationem pervenitur ad augmentum, & generationem; generans autem est motor per se in motu locali gravium, & levium. Oportet ergo quod cælum sit causa omnis motus in istis inferioribus corporibus.

Sic ergo patet quod corpora inferiora à Deo per corpora superiora regantur.

CAPUT LXXXIII.

Epilogus prædictorum.

EX omnibus autem his quæ ostensa sunt, colligere possumus, quod quantum ad ordinis excogitationem rebus imponendi, Deus omnia per se ipsum disponit: unde super illud Job xxxiv. *quem posuit alium super orbem, quem fabricatus est?* dicit Gregorius: „Mundum quippe per se ipsum regit qui per se ipsum condidit:“ & Boetius IV. de consolatione prosa IV. *Deus per se solum cuncta disponit.* Sed quantum ad executionem inferiora per superiora dispensat: corporalia quidem per spiritualia: unde Gregorius dicit IV. *Dialog. in hoc mundo visibili nihil nisi per invisibilem creaturam disponi potest:* inferiores vero spiritus per superiores: unde dicit Dionysius IV. cap. cœl. *Hierar. quod cælestes essentia intellectuales primo in se ipsas divinam edunt illuminationem, & in nos deferunt quæ supra nos sunt manifestationes:* inferiora etiam corpora per superiora: unde Dionysius dicit IV. cap. de div. Nom. *quod Sol generationem visibilium corporum confert, & ad vitam ipsam movet, & nutrit, & auget, & perficit, & mundat, & renovat.* De his autem omnibus simul dicit Augustinus in III. de Trinit. *Quemadmodum corpora grossiora, & inferiora per subtiliora, & potentiora quodam ordine reguntur; ita omnia corpora per spiritum vite rationalis, & spiritus rationalis peccator per spiritum rationalem, justum.*

lem, & spiritus rationalis peccator per spiritum rationalem, justum.

CAPUT LXXXIV.

Quod corpora cælestia non imprimantur in intellectum nostrum.

I. Part. quæst. cxv. art. 4.

EX his autem quæ præmissa sunt, in promptu apparet quod eorum quæ sunt circa intellectum, corpora cælestia causæ esse non possunt. Jam enim ostensum est cap. LXXXII. & LXXXIII. quod divinæ providentiæ ordo est ut per superiora regantur inferiora, & moveantur. Intellectus autem ordine naturæ omnia corpora excedit, ut ex prædictis cap. XLIX. & LXXXIII. patet. Impossibile est igitur quod corpora cælestia agant in intellectum directe. Non igitur possunt esse causa per se eorum quæ sunt circa intellectum.

2. Adhuc. Nullum corpus agit nisi per motum, ut probatur in VIII. Physic. text. comm. LIII. Quæ autem sunt immobilia, non causantur ex motu: nihil enim causatur ex motu alicujus agentis, nisi in quantum movet; passum autem movetur. Quæ igitur sunt omnino extra motum, non possunt esse causata à corporibus cælestibus. Sed ea quæ sunt circa intellectum, sunt omnino extra motum, per se loquendo, sicut patet per Philosophum in VII. Physic. text. comm. XLVII. XLIX. & XX. quinimmo per quietem à motibus fit anima prudens, & sciens ut ibidem dicitur. Impossibile est ergo quod corpora cælestia sint per se causa eorum quæ sunt circa intellectum.

3. Amplius. Si nihil causatur ab aliquo corpore, nisi in quantum movet dum movetur, oportet omne illud quod recipit impressionem alicujus corporis, moveri. Nihil autem movetur nisi corpus, ut probatur in VI. Physic. text. comm. XLVI. XLIX. & seq. Oportet ergo omne id quod recipit impressionem alicujus corporis, esse corpus, vel aliquam virtutem corpoream. Ostensum est autem in secundo, quod intellectus neque est corpus, neque virtus corporea. Impossibile est igitur quod corpora cælestia directe imprimantur in intellectum.

4. Item. Omne quod movetur ab aliquo, reducitur ab eo de potentia in actum. Nihil autem reducitur ab aliquo de potentia in actum nisi per id quod est actu. Oportet ergo omne agens, & movens esse aliquo modo actu respectu eorum ad quæ passum, & motum est in potentia. Corpora autem cælestia non sunt actu intelligibilia, cum sint quædam singularia sensibilia. Quum igitur intellectus noster non sit in potentia nisi ad intelligibilia in actu, impossibile est quod corpora cælestia directe agant in intellectum.

5. Adhuc. Propria operatio rei consequitur naturam ipsius, quæ rebus generatis per generationem acquiritur simul cum propria operatione; sicut patet de gravi, & levi, quæ habent statim proprium motum in termino suæ generationis, nisi sit aliquid impediens, ratione cuius generans dicitur movens. Illud ergo quod secundum principium suæ naturæ non est subjectum actionibus corporum cælestium, neque secundum operationem suam potest ei esse subiectum. Pars autem intellectiva non causatur ab aliquibus principiis corporis, sed est omnino ab extrinseco, ut supra Lib. II. cap. LXXXII. & seq. probatum est. Operatio igitur intellectus non directe subiacet corporibus cælestibus.

6. Amplius. Ea quæ causantur ex motibus cælestibus, tempore subduntur, quod est numerus primi

mi motus cælestis. Quæ igitur omnino abstrahunt à tempore, non sunt cælestibus motibus subiecta. Intellectus autem in sua operatione abstrahit à tempore, sicut & à loco: considerat enim universale, quod est abstractum ab hic & nunc. Non igitur operatio intellectualis subditur cælestibus motibus.

7. Adhuc. Nihil agit ultra suam speciem. Ipsam autem intelligere transcendit speciem, & formam cujuslibet corporis agentis, quia omnis forma corporea est materialis, & individuata; ipsum autem intelligere habet speciem à suo objecto, quod est universale, & immateriale: unde nullum corpus per formam suam corpoream intelligere potest. Multo igitur minus potest quodcumque corpus causare ipsum intelligere in alio.

8. Item. Secundum illud quo aliquid unum superioribus, non est inferioribus subiectum. Anima autem nostra secundum quod intelligit, unum substantiis intellectualibus, quæ sunt superiores ordine naturæ corporibus cælestibus: non enim potest anima nostra intelligere nisi secundum quod lumen intellectuale inde operatur. Impossibile est igitur quod intellectualis operatio directe, motibus cælestibus subdatur.

9. Præterea. Huic rei fidem faciet, si consideremus ea quæ à Philosophis circa hoc dicta sunt. Antiqui enim Philosophi naturales, ut Democritus, Empedocles, & huiusmodi, possuerunt quod intellectus non differt à sensu, ut patet in IV. Metaphysic. text. comm. XXI. & in III. de Anima, & ideo sequebatur quod intellectus sit quædam virtus corporea sequens corporum transmutationem: & ideo dixerunt, quod cum transmutatio inferiorum corporum sequatur transmutationem superiorum corporum, intellectualis etiam operatio sequetur corporum cælestium motum, secundum illud Homeri: *Talis est intellectus in diis, & hominibus terrenis, qualem in diis inducit pater virorum, deorumque, id est Sol, vel magis Jupiter, quem dicebant summum Deum, intelligentes per ipsum totum cælum, ut patet per Augustinum in Lib. de civitate Dei IV. cap. XI.* Hinc etiam processit Stoicorum opinio, qui dicebant, cognitionem intellectus causari ex hoc quod imagines corporum nostris mentibus imprimuntur, sicut speculum imagines, & pagina recipit litteras impressas absque hoc quod aliquid agat, ut Boetius narrat in V. de consolatione prosa IV. & metr. IV. secundum quorum sententiam sequebatur quod maxime ex impressione cælestium, intellectuales notiones nobis imprimerentur. Unde & Stoici fuerunt qui præcipue necessitate quadam fatali hominum vitam duci posuerunt. Sed hæc positio inde falsa apparet, ut Boetius ibidem dicit, quod intellectus componit, & dividit, & comparat suprema ad infima, & cognoscit universalia, & simplices formas, quæ in corporibus non inveniuntur. Et sic manifestum est quod intellectus non est sicut recipiens tantum imagines corporum, sed habet aliquam virtutem corporibus altiore: nam sensus exterior, qui solum imagines corporum recipit, ad prædicta se non extendit. Omnes autem sequentes Philosophi intellectum à sensu discernentes, causam nostræ scientiæ non aliquibus corporibus, sed rebus immaterialibus attribuerunt; sicut Plato posuit (in Parmenide, Timæo, & VI. de Rep.) causam nostræ scientiæ esse ideas, Aristoteles autem III. de Anima text. XVII. intellectum agentem.

Ex his omnibus est accipere, quod ponere corpora cælestia esse causam nobis intelligendi, est consequens opinionem eorum qui ponebant intellectum à

sensu non differre, ut patet etiam per Aristotelem in Lib. de Anima. Hanc opinionem manifestum est esse falsam. Igitur manifestum est & eam esse falsam quæ ponit corpora cælestia esse nobis causam intelligendi directe.

Hinc est quod sacra scriptura causam nostræ intelligentiæ attribuit non alicui corpori, sed Deo: Job xxxv. *10. ubi est Deus, qui fecit me; qui dedit carnem in nocte, qui docet nos super jumenta terra, & super volucres cæli erudit nos?* & in Psalm. xciii. *10. Qui docet hominem scientiam.*

Sciendum est tamen, quod licet corpora cælestia directe intelligentiæ nostræ causæ esse non possint, aliquid tamen ad hoc operantur indirecte. Licet enim intellectus non sit virtus corporea, tamen in nobis intellectus operatio compleri non potest sine operatione virtutum corporearum, quæ sunt imaginatio, & vis memorativa, & cogitativa, ut ex superioribus (Lib. II. cap. LXXIII. circa fin.) patet; & inde est quod impeditur harum virtutum operationibus propter aliquam indispositionem corporis, impeditur operatio intellectus, sicut patet in phreneticis, & lethargicis, & aliis huiusmodi: & propter hoc etiam bonitas dispositionis corporis humani facit aptum ad bene intelligendum, in quantum ex hoc prædictæ vires fortiores existunt unde dicitur in II. de Anima text. comm. xciv. *quod molles carne, aptos mente videmus.* Dispositio autem corporis humani subiacet cælestibus motibus: dicit enim Augustinus in V. de civitate Dei cap. vi. & vii. ultra med. *quod non usquequaque absurde dici potest ad solas corporum differentias afflatus quosdam valere sideres.* Et Damascenus dicit in II. Lib. orth. Fidei cap. vii. *quod alii & alii planetae diversas complexionem, & habitus, & dispositiones in nobis constituunt.* Ideo indirecte corpora cælestia ad bonitatem intelligentiæ operantur, & sic sicut Medici possunt judicare de bonitate intellectus ex corporis complexionem sicut ex dispositione proxima; ita Astrologus ex motibus cælestibus sicut ex causa remota talis dispositionis. Et per hunc modum potest verificari quod Ptolomæus in Centiloquio dicit: *Cum fuerit Mercurius in nativitate alicujus in aliqua domo Saturni, & ipse fortis in esse suo, dat bonitatem intelligentiæ medullitus in rebus.*

CAPUT LXXXV.

Quod corpora cælestia non sunt causæ voluntatum, & electionum nostrarum.

I. Part. quæst. cxv. art. 4.

EX hoc autem ulterius apparet quod corpora cælestia non sunt voluntatum nostrarum, neque electionum causa.

1. Voluntas enim in parte intellectiva animæ est, ut patet per Philosophum in III. de Anima text. comm. XLII. Si igitur corpora cælestia non possunt imprimere directe in intellectum nostrum, ut ostensum est cap. LXXXIV. neque etiam in voluntatem nostram directe imprimere poterunt.

2. Amplius. Omnis electio, & actualis voluntas in nobis immediate ex apprehensione intellectuali causatur: bonum enim intellectum est objectum voluntatis, ut patet in III. de Anima text. comm. XXXI. & propter hoc non potest sequi perversitas in eligendo nisi intellectus iudicium deficiat in particulari eligibili, ut patet per Philosophum in VII. Ethic. cap. v. Corpora autem cælestia non sunt causæ intelligentiæ

nostræ. Ergo nec electionis nostræ possunt esse causæ.

3. Item. Quæcumque ex impressione corporum cælestium in istis inferioribus eveniunt, naturaliter contingunt, quum hæc inferiora sint naturaliter sub illis ordinata. Si ergo electiones nostræ eveniunt ex impressione corporum cælestium, oportet quod naturaliter eveniant, ut scilicet sic homo naturaliter eligat operari suas operationes, sicut naturali instinctu bruta operantur, & naturaliter corpora inanimata moventur. Non ergo erunt propositum, & natura duo principia agentia, sed unum tantum, quod est natura: cuius contrarium patet per Aristotelem in II. Physic. text. comm. XLIX. Non est ergo verum quod ex impressione corporum cælestium nostræ electiones proveniant.

4. Præterea. Ea quæ naturaliter fiunt, determinatis mediis perducuntur ad finem: unde semper, & eodem modo contingunt: natura enim determinata est ad unum. Electiones autem humanæ diversis mediis tendunt ad finem tam in moralibus, quam in artificialibus. Non igitur electiones humanæ fiunt naturaliter.

5. Amplius. Ea quæ naturaliter fiunt, ut plurimum recte fiunt, natura enim non deficit nisi in paucioribus. Si igitur homo naturaliter eligeret, ut in plurimum electiones ejus essent rectæ: quod patet esse falsum. Non igitur homo naturaliter eligit: quod oporteret, si ex impulsu corporum cælestium eligeret.

6. Item. Ea quæ sunt ejusdem speciei, non diversificantur in operationibus naturalibus, quæ naturam speciei consequuntur: unde omnis hirundo similiter facit nidum, & omnis homo similiter intelligit prima principia quæ sunt naturaliter nota. Electio autem est operatio consequens speciem humanam. Si igitur homo naturaliter eligeret, oporteret quod omnes homines eodem modo eligerent: quod patet esse falsum tam in moralibus, quam in artificialibus.

7. Adhuc. Virtutes, & vitia sunt electionum principia propria: nam virtuosus, & vitiosus differunt ex hoc quod contraria eligunt. Virtutes autem politicæ, & vitia non sunt nobis à natura, sed ex assuetudine, ut probat Philosophus in II. Ethic. cap. 1. ex hoc quod *quales operationes assuescimus & maxime à puero, ad tales habitum habemus.* Ergo electiones nostræ non sunt nobis à natura. Non ergo causantur ex impressione corporum cælestium secundum quam res naturaliter procedunt.

8. Adhuc. Corpora cælestia non imprimunt directe nisi in corpora, ut cap. LXXXI. ostensum est. Si igitur sint causa electionum nostrarum, aut hoc erit in quantum imprimunt in corpora nostra, aut in quantum imprimunt in exteriora. Neutro autem modo sufficienter possunt esse causa electionis nostræ: non enim est sufficiens causa nostræ electionis quod aliqua corporalia nobis exterius præsententur: patet enim quod ad occursum alicujus delectabilis, puta cibi, vel mulieris, temperatus non movetur ad eligendum ipsum, immoderatus autem movetur. Similiter etiam non sufficit ad nostram electionem quæcumque immutatio posset esse in nostro corpore ab impressione corporis cælestis, quum per hoc non sequantur in nobis nisi quedam passiones, vel magis vel minus vehementes. Passiones autem, quantumcumque vehementes, non sunt causa sufficiens electionis: quia per easdem passiones incontinens inducitur ad eas consequendum per electionem, continens autem non inducitur. Non potest igitur dici, quod

copora cælestia sint causæ nostrarum electionum.

9. Amplius. Nulla virtus datur alicui rei frustra. Homo autem habet virtutem judicandi, & consiliandi de omnibus quæ per ipsum operabilia sunt, sive in usu exteriorum rerum, sive in admittendo, & repellendo intrinsecas passiones: quod quidem frustra esset, si electio nostræ causaretur à corporibus cælestibus, non existens in nostra potestate. Non est igitur possibile quod corpora cælestia sint causæ nostræ electionis.

10. Præterea. Homo naturaliter est animal politicum, vel sociale: quod quidem ex hoc apparet quod unus homo non sufficit sibi, si solus vivat, propterea quod natura in paucis homini providit sufficienter, dans ei rationem, per quam possit sibi necessaria ad vitam præparare, sicut cibum, indumenta, & alia hujusmodi, ad quæ omnia operanda non sufficit unus homo: unde naturaliter inditum est homini ut in societate vivat. Sed ordo providentiæ non aufert alicui rei quod est sibi naturale, sed magis unicuique providetur secundum suam naturam, ut ex dictis patet. Non igitur per ordinem providentiæ sic est homo ordinatus ut vita socialis tollatur. Tolleretur autem, si electiones nostræ ex impressionibus corporum cælestium provenirent, sicut naturalis instinctus aliorum animalium. Frustra etiam darentur leges, & præcepta vivendi, si homo electionum suarum dominus non esset. Frustra etiam adhiberentur præmia, & pœnæ bonis, & malis, ex quo non est in nobis hæc vel illa eligere. His autem desinentibus, statim socialis vita corrumpitur. Non ergo homo est sic secundum ordinem divinæ providentiæ institutus, ut electiones ejus ex motibus cælestium corporum proveniant.

11. Adhuc. Electiones hominum ad bona, & mala se habent. Si igitur electiones nostræ ex motibus stellarum provenirent, sequeretur quod stellæ per se essent causa malorum electionum. Quod autem est malum, non habet causam in natura: nam malum incidit ex defectu alicujus causæ, & non habet causam per se ut supra cap. XIV. ostensum est. Non est igitur possibile quod electiones nostræ directe & per se à corporibus cælestibus proveniant sicut ex causis.

Potest autem aliquis huic rationi obviare, dicendo, quod omnis mala electio ex alicujus boni appetitu provenit, ut supra cap. III. & IV. ostensum est, sicut electio adulterii provenit ex appetitu boni delectabilis quod est in venereis: ad quod quidem bonum universale aliqua stella movet, & hoc necessarium est ad generationem animalium perficiendam: nec debuit hoc commune bonum prætermitti propter malum particulare hujusmodi quod ex hoc instinctu elegit.

Hæc autem responsio sufficiens non est, si ponantur corpora cælestia per se causa electionum nostrarum, utpote per se imprimantur in intellectum, & voluntatem. Nam impressio universalis causæ recipitur in unoquoque secundum modum suum. Effectus ergo stellæ moventis ad delectationem quæ est in conjunctione ordinata ad generationem, recipitur in quolibet secundum modum sibi proprium, sicut videmus quod diversa animalia habent diversa tempora, & diversos modos commixtionis secundum congruentiam suæ naturæ, ut Aristoteles dicit in Libro de historiis animalium Lib. V. cap. VI. Recipient ergo intellectus, & voluntas impressionem illius stellæ secundum modum suum. Cum autem aliquod appetit secundum modum intellectus, & rationis, non accidit peccatum in electione, quæ quidem semper ex hoc mala est quod

non

non est secundum rationem rectam. Non igitur si corpora cælestia essent causa electionum nostrarum, esset unquam in nobis electio mala.

12. Amplius. Nulla virtus activa se extendit ad ea quæ sunt supra speciem, & naturam agentis, quia omne agens agit per suam formam. Sed ipsum velle transcendit omnem speciem corporalem, sicut & ipsum intelligere: sicut enim intelligimus universaliter, ita & voluntas nostra in aliquo universale fertur, puta odimus omne latronum genus, ut Philosophus dicit in sua Rethorica. Lib. II. cap. IV. Nostrum igitur velle non causatur à corpore cælesti.

13. Præterea. Quæ sunt ad finem, proportionantur fini. Electiones autem humanæ ordinantur ad felicitatem sicut ad ultimum finem; quæ quidem non consistit in aliquibus corporalibus bonis, sed in hoc quod anima conjungatur per intellectum rebus divinis, ut supra cap. XXV. & XXXVI. & seqq. ostensum est iam secundum sententiam fidei, quam secundum Philosophorum opiniones. Corpora igitur cælestia non possunt esse causa electionum nostrarum. Hinc est quod dicitur Hier. x. 2. *A signis cæli nolite metuere, quæ timeant gentes, quia leges populorum vanae sunt.*

Per hoc autem excluditur positio Stoicorum, qui ponebant omnes actus nostros, & etiam electiones nostras secundum corpora cælestia disponi: quæ etiam dicitur fuisse positio antiqua Phariseorum apud Judæos. Priscillianistæ hujusmodi erroris etiam rei fuerunt, ut dicitur in Libro de hæresibus Augustino auctore num. LXX. Hæc etiam fuit opinio antiquorum Naturalium, qui ponebant, sensum, & intellectum non differre: unde Empedocles dixit, quod voluntas augetur in hominibus, sicut in aliis animalibus, ad præsens, idest secundum præsens momentum, ex motu cæli causante tempus, ut Aristoteles introducit in Lib. de Anima II. text. comm. C.

Sciendum tamen est, quod licet corpora cælestia non sint directe causa electionum nostrarum, quasi directe in voluntates nostras imprimantur, indirecte tamen ex his aliqua occasio nostris electionibus præstatur, secundum quod habent impressionem super corpora; & hoc dupliciter. Uno quidem modo secundum quod impressiones corporum cælestium in exteriora corpora sunt nobis causa alicujus electionis, sicut cum per corpora cælestia disponitur aer ad frigus intensum, eligimus calefieri ad ignem, vel aliqua hujusmodi facere quæ congruunt tempori. Alio modo secundum quod imprimunt in corpora nostra, ad quorum immutationem insurgunt nobis aliqui motus passionum, vel per eorum impressionem efficiuntur habiles ad aliquas passiones, sicut cholericis sunt proni ad iram; vel secundum quod ex eorum impressione causatur in nobis aliqua dispositio corporalis, quæ est occasio alicujus electionis, sicut cum nobis infirmantibus eligimus accipere medicinam. Interdum etiam ex corporibus cælestibus actus humani causantur, in quantum ex indispositione corporis aliqui amentes efficiuntur, usu rationis privati, in quibus proprie electio non est, sed moventur aliquo naturali instinctu, sicut & bruta. Manifestum est autem, & experimento cognitum, quod tales occasiones, sive sint exteriores, sive interiores, non sunt causa necessaria electionis, cum homo per rationem possit eis resistere, vel obedire; sed plures sunt qui impetus tales naturales sequuntur, pauciores autem, idest soli sapientes, qui occasiones male agendi, & naturales impetus non sequuntur. Et propter hoc dicit Ptolomæus in Centiloquio; quod

animal sapiens adjuvat opus stellarum; & quod non poterit Astrologus dare judicia secundum stellas, nisi vim animæ, seu complexionem bene cognoverit; & quod Astrologus non debet dicere rem specialiter, sed universaliter; quia scilicet impressio stellarum in pluribus sortitur effectum, qui non resistunt inclinationi quæ est ex corpore, non autem semper in hoc vel illo, qui forte per rationem naturali inclinationi resistit.

C A P U T LXXXVI.

Quod corporales effectus in istis inferioribus non sequuntur ex necessitate à corporibus cælestibus.

NON solum autem corpora cælestia humanæ electioni necessitatem inferre non possunt, sed nec etiam corporales effectus in istis inferioribus ex necessitate ab eis procedunt.

1. Impressiones enim causarum naturalium recipiuntur in effectibus secundum recipientium modum. Hæc autem inferiora sunt fluxibilia, & non semper eodem modo se habentia propter materiam, quæ est in potentia ad plures formas, & propter contrarietatem formarum, & virtutum. Non igitur impressiones corporum cælestium recipiuntur in istis inferioribus per modum necessitatis.

2. Item. A causa remota non sequitur effectus de necessitate, nisi etiam sit causa media necessaria, sicut & in syllogismis ex majori de necessitate, & minori de contingenti, non sequitur conclusio de necessitate. Corpora autem cælestia sunt causæ remotæ, proximæ autem causæ inferiorum effectuum sunt virtutes activæ, & passivæ in istis inferioribus, quæ non sunt causæ necessariae, sed contingentes, possunt enim deficere ut in paucioribus. Non ergo ex corporibus cælestibus sequuntur in istis inferioribus corporibus effectus de necessitate.

3. Præterea. Motus cælestium corporum semper est eodem modo. Si igitur effectus cælestium corporum in istis inferioribus corporibus ex necessitate provenirent, semper eodem modo se haberent quæ inferioribus sunt. Non autem semper eodem modo se habent, sed ut in pluribus. Non igitur ex necessitate proveniunt.

4. Adhuc. Ex multis contingentibus non potest fieri unum necessarium: quia sicut quodlibet contingentium per se deficere potest ab effectu, ita & omnia simul. Constat autem quod singula quæ in istis inferioribus fiunt ex impressione cælestium corporum, sunt contingentia. Non igitur connexio eorum quæ in istis inferioribus contingunt, ex impressione cælestium corporum, sunt necessaria: manifestum est enim quod quodlibet eorum impediri potest.

5. Amplius. Corpora cælestia sunt agentia naturaliter, quæ requirunt materiam in quam agant. Non igitur ex actione corporum cælestium tollitur id quod materia requirit. Materia autem in quam agunt corpora cælestia, sunt corpora inferiora, quæ cum sint corruptibilia secundum suam naturam, sicut deficere possunt ab esse, ita ab operari, & sic eorum natura hoc habet ut non ex necessitate producant effectus. Non igitur ex necessitate proveniunt effectus cælestium corporum in corporibus inferioribus.

Si autem aliquis forte dicat, quod necessarium est quod effectus corporum cælestium compleantur, nec tamen per hoc tollitur possibilitas à rebus inferioribus: eo quod quilibet effectus est in potentia antequam